

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 4. aprila 2019 - Leto XXIX, št. 14

stran 2

PORABSKA REJČ NA ODRI

TRNO JE FONTOŠKO, KA SE S SVOJIMI DELAVCI DOBRO RAZMEJ
stran 4

NAJVEKŠO VESELDJE JE TE, GDA SMO VSI VTJŮPAR
stran 8

JUBILEJNI OBČNI ZBOR SOMBOTELSKOGA DRŮŠTVA
stran 9

Porabska rejč na odri

30. marciuša se je do zadnjoga stauca napunila dvorana v sakalauvskom kulturnom

san nej sfalilo. K doktorcé so po vrsti prihajali betežniki. Delavec, steri je nūco bolniški

trno lagvo vidla, vej si je pa aukule v Tesconi kúpila, tretja je na sronjek lejtala, če so pa doma zabadali, ona je pa trno rada gejlja vse, ka se tašoga ipa skūja pa spečé. S toga je doktorca tō dobila, ranč tak kak živo kokauš od pijanke, stera se je vse vkūpzmlatila. Dosta smejšni situacij je bilau, dapa na konci smo vseedno od doktorce čūli navuk igre: »Dokeč baude betežno lūstvo, de ona prej dobro živala.«

Nauvo igro je predstavila gledališka skupina Nindrik-indrik, stera dela pod mentorstvom Milivoja Mikija Roša, pa je ranč tak njegvo igro notrapokazala z naslovom Šaula za penzioniste.

V šauli za penzioniste ščé njena voditeljica penzioniste navčiti, kak trbej paziti na svojo zdravdje. Prihod penzionistk zmauti moški (Pišta Kukaut), steri se rejsan tak ponaša kak kakšen kukaut. Lejče za ženskami, nji lovi pa šlata. Kak sledkar zvejmo, vzejo je pau viagre, stera že učinkuje. Voditeljica ma v lampe vleje nikšo piti, od steroga aumani grata, dapa bar en čas pri méri pisti ženske. Vmejs pride Pišta Malakišta, steri ščé, naj ma voditeljica podpiše nikši papir. Dapa ona samo tau ščé, naj se penzionistke mujštrajo (telovadijo), naj namesto nejzdrave hrane gejo zelenja-

za njau je rekreacija, gda ma v rokej motiko, lopato ali kramp, druga (Marijana Tazagnana) njej vōovadi, ka ona

Po premieri gledališke družine Nindrik-indrik je navzoče nagovorila slovenska zagovornica Erika Kōlēš Kiss, stera

Prizor iz igre Šaula za penzioniste (gledališka družina Nindrik-indrik)

daumi, kama sta organizator - Sakalauvska slovenska samouprava pa Zveza Slovincov na Madžarskom - pozvala

dopust (betegszabadság), ka do v vesi prej mlatili pa de on slamo noso. Gda je doktorca v žebko dobila pravi penez, ga

Betežniki čakajo doktorco (Veseli pajdaši)

vse tiste, steri radi gledajo gledališke igre, vej pa té večer sta se nutpokazale dvej skupine, števanovski Veseli pajdaši pa gledališka držina Nindrik-indrik.

Gledalce - med njimi slovensko zagovornico v vogrskom Parlamenti Eriko Kōlēš Kiss, generalnoga konzula v Monoštri Borisa Jesiha pa sakalauvsko županjo Valerijo Rogan - je pozdravila predsednica Sakalovske slovenske samouprave Lilla Fasching.

Na oder so najprva staučili Veseli pajdaši iz Števanovec z igrov Lacija Kovača Pri doktorcé. Že sam naslov (cím) igre je nam obečavo dosta smejšni situacij, steri je rej-

je vōspisala, samo aj prej fejst plantá. Prišla je stara ženska,

En tau publike v sakalauvskom kulturnom daumi

stera je trno lagvo čūla, dapa samo zatok, ka si je pozabila vuno vōvzeti iz vūj, druga je

vo, ponūvla njim mrkevco, šolato ... Dapa ena od žensk (Micka) njej raztomači, ka

Člani gledališke družine Nindrik-indrik se zavalijo gledalcom

rada pigé, dapa samo drago, fanjsko piti, vej je pa ona go-spa. Tretja pa doma lače nosi, vej pa o vsakšoj deli njej mauž

je nej telko o svojom deli gunčala v Parlamenti, liki o tom, ka če ščémo, ka do po naši vasnicaj eške dugo Slovenci

Slovenska zagovornica Erika Kōlēš Kiss (na srejdi) s predsednico sakalovske slovenske samouprave Lillo Fasching in članom samouprave Lacinom Nemešom

na pamet pride, steri vōdava, če njau razčemer.

Te pa - kak največkrat pri Mikini Roši - grata obrat (fordulat). Gda končno pride na svoj red Pišta Malakišta, vōovadi, ka so vse ženske vujšle iz špital, v steraj zdravijo alkoholike, etak nji pa tanazajzažené. Pišta Kukaut tō uvidi, ka v toj šauli zanga nega nikše ženske nej, zaman je viagro vzejo, etak on tō zapisti šaulo za penzioniste.

Igralci skupine (Klara Fodor, Marijana Fodor, Feri Meggyeš, Feri Bajzek, Marijana Kovač in Micka Bajzek) si zaslužijo pohvalo za lejpi narečni guč pa za spontanost na odri.

živeli, te za tau moramo vsi zamaj delati, nika včiniti, tak organizacije kak šaule, tak voditeli kak prausni lidgé. Te je prosila, naj se ne pozabijo registrirati na gesenske lokalne volitve, ka če toga ne storijo, nedo mogli voliti svoji slovenski samouprav. Tau je potrdila sakalauvska županja Valerija Rogan tō, stera je na tau opozorila, ka slovenska samouprava tō leko pomaga pri tom, ka si ves pridobi več penez pa se v vesi vse več godi. Kak peldo je povedala gledališki večer. Gledališki večer, na sterom je glavno vlogo emo naš domanji slovenski guč.

Marijana Sukič

Minister za Slovence v Budimpešti

Na pobudo in vabilo slovenske zagovornice v madžarskem Parlamentu, Erike Köleš Kiss, sta 25. in 26. marca Budimpešto obiskala minister za Slo-

Ministra Česnika in državno sekretarko Belčevo je v uvodu obiska v Budimpešti v rezidenci VP Roberta Kokalja 25. marca gostila ekipa velepos-

ter Slovencev, ki živijo v Budimpešti.

Naslednji dan, 26. marca, se je slovenska delegacija po ogledu stavbe madžarskega

sekretarka Olga Belec sta se na delovnem obisku srečala s Komisijo narodnostnih zagovornikov v madžarskem parlamentu, katere članica je tudi

zornost in nadgrajevanje. Oba vladna predstavnika sta izpostavila odlične odnose Slovenije in Madžarske ter zavezanost za poglobljanje gospodarskega so-

Slovenska delegacija na ogledu Parlamenta: (z desne) slovenski veleposlanik v Budimpešti Robert Kokalj, državna sekretarka Olga Belec, minister Peter Jožef Česnik, slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, namestnica veleposlanika Metka Lajnič in sekretar Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Tadej Bojnec

Minister Česnik s predsednikom madžarskega parlamenta Lászlóm Kövérjem

Pogovori s podpredsednikom vlade, pristojnim za manjšine, Zsoltom Semjénom

vence v zamejstvu in po svetu Peter Jožef Česnik, in državna sekretarka Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Olga Belec. Obisk sta organizirala Veleposlaništvo RS v Budimpešti in Direktorat za zunanje zadeve.

laništvu na delovni večerji, na kateri so sodelovali tudi generalni konzul v Monoštru Boris Jesih, zagovornica pravic Slovencev v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss in vodilni predstavniki inštitucij slovenske skupnosti v Porabju

Parlamenta v dvorani Gobelin srečala s predsednikom Parlamenta Lászlóm Kövérjem, na pogovorih so izpostavili dobro sodelovanje med narodnima skupnostima in se zavzeli za poglobitev odnosov, tudi na področju gospodarstva.

Minister Česnik in državna

Erika Köleš Kiss, zagovornica slovenske narodnosti.

Minister Česnik in državna sekretarka Belec sta se srečala tudi s popredsednikom madžarske vlade Zsoltom Semjénom. Minister Česnik je na pogovorih izpostavil dobro sodelovanje narodnih skupnosti, ki pa zahteva nenehno po-

delovanja in odnosov v kulturi. Obisk slovenske delegacije se je končal z delovnim kosilom z ministrskim komisarjem za razvoj sosedskih politik in sopredsedujočim mešani slovensko-madžarski manjšinski komisiji Ferencem Kalmárjem.

MS

foto: F. Šitő

Priprave na naslednjo sejo mešane komisije

Državna sekretarka na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu Olga Belec se je 22. marca 2019 mudila na obisku na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Monoštru, kjer se je srečala s predstavniki slovenske manjšine. Glavna tema srečanja je bila naslednje

zasedanje slovensko-madžarske mešane komisije. Zagovornica Slovencev v madžarskem Parlamentu Erika Köleš-Kiss, predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš, predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök in vodja Razvojne agencije Slovenska krajina so

državno sekretarko seznanili z izvajanjem sprejetih priporočil na madžarski strani.

Pogovora sta se udeležila tudi sekretar na USZS Tadej Bojnec in pooblaščenica ministrica Eliška Kersnič-Žmavc z MZZ – Sektorja za sosednje države.

BS

Prvi podpredsednik OKS na obisku v Pomurju in v Porabju

V ponedeljek, 18. marca, je Janez Sodrznik, prvi podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez skupaj z vodjo Regijske pisarne OKS Moravske Toplice, Brankom Reckom, obiskal župane občin Hodoš, Črenšovci, Turnišče, Šalovci in Lendava. Obiskala pa sta tudi Porabje.

V Monoštru sta se srečala z Jožetom Hirnökom, predsednikom Zveze Slovencev na Madžarskem, in generalnim konzulom RS v Monoštru, Borisom Jesihom.

PREKMURJE

Gorički Hockenheim

Na začetki sprtoletja, gda se je na žalost v Prekmurju zgodila tudi prva prometna nesreča, stera je terdjala človeški žitek (na mosti prejk Müre v Petanjcaj se je 38-šoferka autona zaletela v tovarnjak), je do nesreče prišlo tudi na ravni poštiji, stera pela z Goričkoga prauti prekmurškomi glavnomi varaši. V križišči državne ceste Murska Sobota-Hodoš s krajevno cesto Sebeborci-Puconci sta vküper vdarila dva autona. Nej je trpo samo plej, liki so bili trge lidge tudi skvardjeni.

Čiglij se v tom križišči sme pelati samo 70 kilometrov na vöro, se šoferi zavolo ravne poštije in dobre preglednosti dostakrat toga ne držijo. Vsakšo leto na tom mesti avtomobilski plej pouka najmenje dvakrat. Največkrat je zrok za nesrečo izsiljevanje prednosti tistoga, steri se pripela po stranski pouti in šké titi na glavno cesto, po steroy se dosta šoferov mimo Čarde prouti Vaneči in naprej prouti Hodoši pela prebrž, zatau prometni policaji té tau poštije zovejo po znanom nenškóm dirkališči Hockenheim.

Zavolo vsega toga je že pred leti občina Moravske Toplice predlagala, ka bi tau križišče prejknapravili v krožišče (körforgalom). V Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo, gé so dugo cajta tak brodili, ka toga nej trbej napraviti, so si zdaj vala baugi, li premislili. Tak naj bi že letos tau čarno točko zriktali v krožišče. Po tistom, ka je biu napravljeni projekt, je direkcija zdaj začnila tudi küpüvati zemlau. Tak pravijo, ka če se tau vse dobro pršika, pa tudi če de zadosta penez, naj bi ške tau gesen za slabih 700 gezero evrov napravili krožišče. Nej je tau tak malo penez, ali lekar nede nika drugo valalo, če škemo, ka se tü ne bi zgaulo ške več prometnih nesreč, bar takših z vekšo škodo nej.

Silva Eöry

Sabina Gregorinčič – lastnica najbolje eričnoga soboškoga hotela

TRNO JE FONTOŠKO, KA SE S SVOJIMI DELAVCI DOBRO RAZMEJ

Junija leta 2017 se je Sabina Gregorinčič ob pomauči držine odlaučila, ka napravi en velki stopaj, in sicer, ka küpi soboški hotel z imenom Zvezda. »Zdaj, mejseca aprila, je minilo glj deset lejt od te, ka sam restavracijo in hotel vzela v arendo. Morem prajti, ka sam zdaj z Zvezdo že tak povezana, ka več nej bi mogla biti brez nje,« je prva pravla sogovornica. Zidina hotela, steroga je leta 1910 gorpostavo podjetnik János Dobray, je ške gnesden spomeniško zaščitená (műemléki védelem alatt áll), tak ka jo brez dovoljenja ne smejo popravlati in spreminjati: »Notri, v samoj v zidini, pa leko popravlamó vse tak, kak mi škemo. Lani smo že malo popravljali, hodnike in WC, in tau v bidermajer stili, zdaj nas čaka ške prenova restavracije in tak tadale. Plani so velki, samo znamo, ka smo že dosta penez ponücali za tau, ka smo Zvezdo ob pomuaci bančnih kre-

gezika, vej pa sam knjižno nej dobro znala, zatau ka smo se doma pogučavali po domanje. Ovak pa mam lepe

Sabina Gregorinčič v Saloni Murske republike

spomine na šaulo, sploy na srednjo šaulo. Odila sam na soboško gimnazijo. Na študij v Avstriji pa nemam tak lepih spominov. Študerála sam turizem v Bad Gleichenbergi. Tau je nej tak daleč od dau-ma, ali vseeno sam mogla

skrbi, ka so tisti, ka pridejo v Zvezdo, nej žedni in lačni, pa ka leko tudi prespijo pri njih: »Pouleg hotelskih iz mamó ške res-

tavracijo in pivnico. Güžine ne ponujamo samo našim gostom, liki jih pripavlamó ške za več firm. Na den pripravimó okauli 500 güžin, ob nedelaj ponujamo samopostrežne oböde, mamó pa vsakši den tudi gesti a la carte.«

1999. leta so pri Zvezdi prvo pout varili domanje pivo, osem let po tistom pa so ga enjali delati. Gregorinčičova je po deseti

glaslo Mursko republiko, je ške malo več zanimanja za tau. Ne pridejo k nam samo lidge kaj slaviti, zadnje cajte pridejo tudi izletniki, steri si škejo izo z balkonom samo poglednoti. Na stenaj gé tudi napisano, ka vse se je te godilo pred stau leti, tak ka si leko tau tudi tapreštejo.«

Soboška Zvezda, stera je sredi varaša, ma ške eno drugo zanimivost. Pred zidino stogijo mogočni gostanji, steri lepau ladijo njihove goste. »Naš gračenek je vleti dostakrat pun. V petek in soboto ob večeraj poskrbimo tudi za muziko, vej pa bi radi bili, če bi biu center varaša bole živi«, ške povej Sabina Gregorinčič, stero so novine Vestnik leta 2017 vöodabrale za naj gospodarstvenico Pomurja, in tau zavolo toga, ka je po njeni zaslugi erični soboški hotel pá grato središče družabnoga življenja v varaši. »Nejsam čakala, ka mo dobila tau priznanje. Meni je trno fontoško, ka se z zaposlenimi dobro razmej. Moramo vküper delati in si pomagati. Pouleg toga je trno fontoško, ka mi

Zvezdina pivnica

ditov leko küpili, tak ka zdaj ne moremo nagnauk vse, ka bi steli, popraviti.« Sabina Gregorinčič je vekši tau svoje mladosti preživela v vesnici Murski Črnci, nej daleč kraj od Murske Sobote, gé ške gnesden žive s svojo držino: »Ges sam ovači rojena v Dajčlandi, gé sam preživela prvi šest let svojoga žitka. Oča, steri je iz Murskih Črnc, pa mati, stera je gorrasla v Andrejcaj, sta delala v Frankfurti. Te, gda sam ges mogla začati v šaulo oditi, smo vsi vküper prišli nazaj domov. Prva sam šla v šaulo v Krogi, po tistom pa dale na Tišino. V začetki sam mela dosta nevol zavolo

tam živeti v internati. Tam je bilou vse trno sigurno. Ob enajstih večer se je daum zakleno, v šaulo pa si nej smeü v kavbojkaj (farmerban) oditi, liki v lačaj na grbo ali v kikli, se pravi ene fajte uniformo si mogo meti.«

Po študiji je prvo službo dobila v marketingi Zdravilišča Radenska, po leti 2000 je devet let preživela v soboškoj Diani, gé je bila vodja hotela, po tistom pa se je začnila njena prpovejst z Zvezdo: »Pokazala se je prilika, ka jo leko vzemem v arendo in sam si pravla, ka je nej grej probati.« Vküper s 27 drugimi zaposlenimi, od küjarov, kölnarov, receptorov, čistilk in drugih,

Balkon, s steroga je Vilmoš Tkalec 1919. leta vörazglaslo Mursko republiko

süšnjij lejtaj pa zagnala pivovarano, v steroy pouleg svejkloga in kmičnoga piva gostom ponüjajo ške zeleno in konoplino pivo. Kmično pivo se zové Murska republika, tau pa zavolo toga, ka je biu z balkona Zvezde 29. maja 1919 vörazglašeni edini samostojni prekmurški rosag. Iža, s stery se dé na té balkon, se zové Salon Murske republike, v njem pa se lidge radi družijo na obletnicaj mature, rojstnih dne-vaj in ob drugih slavjih: »Letos, gda de minilo glj stau let od te, ka je Vilmoš Tkalec vöraz-

pomaga cela držina, starišge, mouž pa tudi čerka in sin, steriva se ške šaulivata. 22-letni Grega študera ekonomijo in je lani pridaubo licenco za pivovara, zanima pa ga tudi vinogradništvo, vej pa mamó tudi svoje vino. 18-letna Nina, stera odi v srednjo ekonomsko šaulo, pa pravi, ka de ona kak mama,« ške s smejon na lampaj na konci povej Sabina Gregorinčič.

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in arhiv Hotela Zvezda

Tretjič se zbrali ljubitelji slovenskega filma

V zadnjih treh letih so Dnevi slovenskega filma madžarskemu in slovenskemu občinstvu v Sombotelu približali sodobno slovensko filmsko produkcijo. Letošnji, tretji festival se je med 25. in 27. marcem odvijal v art-kinu »AGORA-Savaria«, ki je bil soorganizator dogodka skupaj s Katedro za slovenski jezik in književnost (ELTE-SEK), Centrom za slovenščino kot drugi in tuji jezik ter Slovenskim filmskim centrom (Ljubljana), Generalnim konzulatom RS v Monoštru oziroma Sombotelsko slovensko samoupravo.

»Namen predvajanja sodobnih slovenskih filmov v mestu, v katerem sicer že skoraj štiri desetletja deluje Katedra za slovenski jezik in književnost, je predstavitev - na Madžarskem manj znane - slovenske kulture,« je pred prvo filmsko projekcijo lektorica na sombotelski slovenistiki Lea Vrečič Lehner pozdravila vse navzoče, med katerimi smo srečali člane domačega slovenskega društva, nekdanje in sedanje študente slovenistike, udeležence pouka slovenskega jezika z monoštrske gimnazije in tudi Madžare, ki so bili preprosto radovedni.

V imenu monoštrskega slovenskega generalnega konzulata je prisotne pozdravila sodelavka Brigitta Soós, ki je izrazila veselje nad tem, da je postala pomladanska predstavitev najnovejše slovenske filmografije tradicionalna. V predprostoru kinodvorane so bili na razpolago prospekti in publikacije o Sloveniji, po projekciji pa so organizatorji goste vabili na pogovor in pokušino slovenskih dobrot - potice, ajdove torte in kaše ter slovenskih napitkov.

Na tokratnih filmskih dnevih so bili v Sombotelu na ogled štirje slovenski filmi iz leta 2017, ki so jih sicer na sredini oktobra 2018 že predvajali v budimpeštanskem kinemato-

grafu Toldi. V središču Železne županije smo lahko prvi večer na platnu spremljali dogajanje v celovečernem filmu režiserja Janeza Burgerja

Mali Ivan se še ne zaveda, kako je s prihodom zapletel življenje svojih staršev

z naslovom »Ivan«. Naslovni junak je dojenček, ki korenito spremeni življenje svoje ne-

bil pa je slovenski kandidat za tujejezičnega oskarja za leto 2019.

Drugi dan smo si lahko ljubitelji kina ogledali film o

s projekcijo četrtturnega, zabavnega igranega filma »Fontain« Gorana Vojnovića, ki pa postavlja tudi temeljna vprašanja o umetnosti. V zakoten lokal, v katerem stalni gost in natakar čakata konec še enega dolgega dne, nepričakovano vstopita čudno oblečena tujca. Kmalu se izkaže, da prihajata iz Pariza in da ju zanima stranišče lokala, kjer naj bi se nahajala slavna »Fontana« francoskega umetnika Marcela Duchampa - eno od najpomembnejših del svetovne umetnosti. Film ob stoletnici prve razstavitve postavlja vprašanje: ali je pisoar, vrnjen v stranišče, še zmeraj umetniško delo?

Zaključni, dokumentarni film festivala je bil med obiskovalci najmanj priljubljen. »Playing

Men« Matjaža Ivanišina prikazuje moške iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Turčije, ki se igrajo - so roko-borci, kotalijo kolo sira, strastno računajo s prsti, balinajo ali v transu navijajo svojemu priljubljenemu igralcu tenisa. Film je niz prizorov o moških sredi igre, brez trdnjše zgod-

Dnevi slovenskega filma v Sombotelu so bili lepo obiskani

zakonske matere Mare (Maruša Majer), sicer ljubice poročenega Roka Kratochvila (Matjaž Tribušon) z nerazčiščenim finančnim ozadjem. Mlado žensko brutalno pretepejo ljudje ljubosumne žene podjetnika, ki pa se nato z materjo svojega sina poda v beg. Mara je razpeta v osnovno dilemo med vlogo matere in ljubimke, ki se razreši šele v razpletu. Film »Ivan« prikazuje zgodbo iz sodobne Slovenije, ki pa bi se lahko odvijala kjer koli po svetu. Je osebna drama o slabih odločitvah,

celovečercu režiserke Hanne Slak z naslovom »Rudar« podzemni delavec Alija (Leon Lučev) odkrije sledove povojnih grozot v zapuščenem rudniškem rovu. Film je bil posnet po resnični zgodbi zasavskega rudarja Mehmedalije Alića, ki se je po odkritju množičnega grobišča v Hudi jami boril za dostojen pokop žrtev. Glavni junak filma skuša ohraniti lastno človečnost, istočasno pa se sooča s spomini - s tragedijo svojih bližnjih v zadnji vojni na Balkanu.

Tretji filmski večer se je pričel

be, na sredini katerega režiser celo izpove svojo ustvarjalno krizo. Vidimo pa ekspresivne obraze igralcev, njihovo tekmovalnost, slišimo melodiko njihovega kričanja - skratka tisto skoraj mitološko, kar je onkraj pravil igre. Letošnji Dnevi slovenskega filma so bili v Sombotelu izredno dobro obiskani: prvi večer je bilo gledalcev blizu petdeset, in tudi sledečih dveh srečanj se je udeležilo več kot trideset zainteresiranih.

-dm-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Kakšni rami se zidajo

Če poglednemo starejše rame, konkretno se leko povej, v steri lejtaj so se zidali. Zato ka vsigdar so bili trendi, ka je lüstvo v poštev vzelo, gda je zidalo. Prvin so rame najbola tak zidali, aj dobro funkcionirajo, mali prostori so bili, nizki plafon pa male okne so meli, aj nej trbej dosta nalagati. Künja je bila na sredini, zato ka cejli den skur vse se je tam dogajalo, v ižo so samo spat odli. Tistoga ipa so štale, škedenj pa klejt več kvadratni mejtrov meli kak tisti ram, gde je lüstvo živalo. Gnesden je tau že malo ovak, fejest je pomembno, kak de vögle do ram pa več nej tak fejest važno, kak de funkcionero. Če v Železni županiji poglednemo rame, kakšni se zdaj zidajo, trend je skur isti kak indrik, po cejlom rosagi. Razlika je tam, gde so nacionalni parki, zato ka tam so že predpisi, stere moramo vzeti v

poštev, tam se ne smejo zidati vsefela rami, ka so spoj nej ta valaun.

Zdaj se zvün tej klasični ramov najbola mediteranski, moderni rami brezi streje bola samo taše kocke pa kmečki rami zidajo. Tak ka gnesden, če se na ednoj pauti stavimo, vsefele štiluši se mejšajo. Ka je fejest čudno, ka zdaj več skur niške ne zida v alpskem stilu, ka je gnauksvejta fejest popularno bilau. Zdaj gda je vse tak moderno, največ tisti, steri zidajo, že doma na računalniki »zozidajo« ram pa tak dejo k inženjeri. Tau se tü dobro vidi, ka je lüstvo goraprišlo na tau tö, ka leko ka je ameriška künja lejpa pa dobro kaže, dapa ne funkcionira tak, kak bi trbelo. Zato se zdaj že bola samo taše künje zidajo, stere so posaba. Tau istina, ka pri nas v Porabji se ne smejo vsakšafela rami zidati, dapa pri tom, kak do znautra vögle dadi, smo zato leko kreativni.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Slovenija se je pred 15. leti pridružila zvezi NATO

Zvezi Nato, ki letos praznuje 70 let obstoja, se je natanko pred 15. leti pridružila tudi Slovenija. Predsednik države Borut Pahor je na osrednji slovesnosti spomnil, da Nato tudi danes ostaja najboljši odgovor za zagotovitev nacionalne varnosti. »70 let od ustanovitve zveze Nato in 15 let od vstopa Slovenije v to politično-vojaško zavezništvo, Nato ohranja svoje temeljno poslanstvo. Zagotavlja visoko raven kolektivne varnosti držav članic«, je na Brdu pri Kranju, kjer je potekala osrednja slovesnost ob 15. obletnici vstopa Slovenije v zvezo Nato, povedal Borut Pahor. Udeležence slovesnosti sta nagovorila tudi minister za zunanje zadeve Miro Cerar in obrambni minister Karl Erjavec, ki je v svojem govoru poudaril ključno vlogo zavezništva pri ohranjanju in krepitvi miru ob spremembah v skupnem varnostnem okolju. Izrazil je zadovoljstvo, da Slovenija po letih rezov v obrambni proračun znova povečuje izdatke za obrambo. Cilj je, da bi v letu 2024 dosegli 1,5 odstotka BDP za obrambne izdatke.

Duncan Haldane zaprisegel kot slovenski državljani

Nobelov nagrajenec za fiziko leta 2016 Duncan Haldane je v prostorih slovenskega veleposlaništva v Washingtonu slovesno zaprisegel kot slovenski državljani. Haldane se je rodil leta 1951 v Londonu, njegova mati Ljudmila Renko pa je bila koroška Slovenka. Profesor univerze Princeton Haldane si je leta 2016 delil Nobelovo nagrado za fiziko za teoretske raziskave stanja snovi. Haldane je že v 80. letih dvajsetega stoletja na primer razložil magnetične značilnosti atomske verige v določenih snoveh. To bo v bodoče prispevalo k razvoju novih materialov in elektronskih komponent.

Murska Sobota: Vanekev ekološki večer

INTENZIVNO KMETIJSTVO IN DOBRA VODA – TO NI ZDRUŽLJIVO

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija je v sodelovanju z Zvezo ekoloških gibanj v soboški Pokrajinski in študijski knjižnici priredila Vanekev ekološki večer z naslovom Ustavna pravica do pitne vode. Naslednji dan po pogovoru, na katerem je sodeloval tudi Dejan Židan, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije, je bil svetovni dan voda.

Uvod v temo je pripravil Martin Rahten, član strokovne skupine »Pravica do pitne vode« pri Ustavni komisiji Državnega zbora RS.

Državni zbor RS je novembra 2016

sprejel dopolnitev slovenske Ustave in oskrbo prebivalcev in gospodinjstev s pitno vodo opredelil kot človekovo pravico do pitne vode. S tem je Slovenija postala druga država v Evropi (za Republiko Slovaško), ki je pravico do pitne vode dvignila na ustavno raven. Združeni narodi so pravico do varne in čiste pitne vode priznali kot človekovo pravico leta 2010.

S tem ko je pravica oskrbe s pitno vodo postala ustavna pravica prebivalcev, je Slovenija izvela pitno vodo kot blago in oskrbo z njo kot storitev iz prostotrgovinske menjave znotraj evropskega trga in vseh drugih, bodočih prostotrgovinskih sporazumov z drugimi državami zunaj Evropske unije. Istočasno je določila, da so vsi vodni viri, obstoječi in bodoči, za potrebe oskrbe s pitno vodo za prebivalstvo in gospodinjstva postali javno dobro v skrbni države, kar pomeni, da vodnih virov ni mogoče niti prodati niti privatizirati. Na ta način je Slovenija zaščitila svoje vodne vire in oskrbo prebivalcev

s pitno vodo pred domačo in tujo privatizacijo.

Sočasno z ustavno opredelitvijo, da so vodni viri predno-

statističnimi regijami (Slovenija še politično na regije ni razdeljena in tudi največji optimisti si ne upajo napovedati,

smo si lahko v lončene vrče zajeli odlično pitno vodo. Kot je v razpravi povedal predsednik Zveze ekoloških gibanj Karel

Lipič, je na Goričkem še zdaj okoli 250 vodnih virov in izvirov. Kakšna je kakovost le-teh, pa v razpravi niso povedali. Ne glede na uradne informacije zdaj vode iz tistih izvirov kot pred petdesetimi leti, zagotovo ne bi pil, kajti nekateri kmetje zelo brezobzirno ravnaajo z okoljem, tudi vodnimi viri. Po njivah in travnikih tudi okoli kmečkih domačij polivajo velike količine gnojnice. Seveda ni rečeno, kje se bo del gnojnice

Ernest Ebenšpanger in Marjan Šiftar, predsednik in podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije, Dejan Židan, predsednik Državnega zbora RS, Martin Rahten, član strokovne skupine »Pravica do pitne vode« pri Ustavni komisiji DZ Slovenije, in Karel Lipič (z mikrofonom), predsednik Zveze ekoloških gibanj Slovenije.

stno in trajnostno namenjeni oskrbi s pitno vodo, je država določila potrebo po racionalni porabi voda iz vodnih virov in določila posebno obvezo in skrb, da se vodni viri trajnostno zaščitijo pred vsemi vrstami onesnaževanja. To pomeni dodatno skrb pri upravljanju zemljišč, ki so opredeljena kot vodovarstvena območja, tako pri načrtovanju posegov v prostor kot izvajanju raznih gospodarskih dejavnosti na in ob teh zemljiščih pri izvajanju kmetijskih dejavnosti. S tem ko je država opredelila oskrbo s pitno vodo prebivalcev kot človekovo pravico, je prišlo tudi do spremembe pristojnosti oskrbe s pitno vodo iz lokalne na državno raven.

Ampak država doslej še ni uskladila zakonodaje z novim ustavnim dopolnilom. Nasploh je tudi ob teh, dobro opredeljenih in lepo zapisanih nalogah, hudič v podrobnostih. Ob svetovnem dnevu voda, naslednji dan po razpravi na Vanekevem ekološkem večeru, so bili uradno objavljeni podatki o tem, kje v Sloveniji pijejo kakšno vodo. Med dvanajstimi

kdaj bo, če sploh kdaj) je voda v pomurski in podravski regiji močno onesnažena z nitrati, pesticidi in še čim. Mimogrede: s Ptujja je aktualna ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandra Pivec, ki bo morda poskušala najti ravnovesje med pridelavo nad vodnimi viri in njihovo zaščito. Kar pa ni lahka naloga ... Skratka, voda je na nek način zastrupljena na območjih, kjer je najintenzivnejša kmetijska pridelava. Vendar so nitrati, pesticide in druge snovi, s katerimi je onesnažena voda, našli v vodi tudi na drugih območjih, toda v mnogo manjših količinah. Zlasti onesnaženi so površinski vodni viri, manj pa podzemni. Verjetno ne za to, da bi vznemirjali in strašili, je bil objavljen tudi podatek, in sicer če se bo do leta 2050 število prebivalcev povečalo še za 2 milijardi, bo pomanjkanje vode pestilo že tri milijarde Zemljanov.

Tisti, ki smo nekoliko dalj časa na Zemlji, se spomnimo, da so bila na Goričkem pred 50 in več leti številna zajetja, ob domačih vodnjakih, v katerih

ustavil, kam poniknil, kajti podzemne poti vode (vretine) potekajo po svoje.

Predsednik Državnega zbora Dejan Židan je v razpravi poudaril, da ima ustavna pravica do pitne vode mnogo širši, tudi politični pomen. Tako so vodni viri ustavno zaščiteni in jih ne more spremeniti kate-rakoli nova politična opcija ali stranka, ker ne bo uspela zbrati dovolj glasov za spremembo Ustave. Znano pa je, da so se tudi v Sloveniji ponujale multinacionalke, ki bi zgradile vodovodna omrežja in še marsikaj, potem pa bi, ob prvih okvarah, začele državo izsiljevati z višjimi cenami. Kot je dejal, ne gre za namišljeno ali navidezno bojazen, ampak so znani konkretni primeri, kjer se v Evropi to že dogaja. Kako pomembna je skrb za naravne vire, je slišal tudi na pogovorih v Vatikanu. Dejan Židan tudi meni, da elektrarne na Muri niso potrebne in je zagotovil, da bo novi minister za okolje in prostor nadaljeval delo Jureta Lebna.

Tekst in fotografija: Ernest Ružič

Dan odprtih vrat na gornjeseniški šoli

26. marca so na Dvojezični osnovni šoli Jožefa Košiča priredili dan odprtih vrat, na katerega so vabili predvsem starše bodočih prvošolcev. Ob domačinih so prišli tudi starši in otroci iz Sakalovec, da bi se spoznali z vzgojno-izobraževalno institucijo, ki je nedvomno ena najbolj in najsodobneje opremljenih šol na tem območju.

Seniški prvošolčki so tako pričakovali malčke iz vrtec

Starše so seznanili z vzgojno-izobraževalnim procesom na šoli in s prednostmi pouka v malih skupinah. Učenci imajo od prvega razreda tedensko pet ur slovenskega jezika, od tretjega razreda tedensko tri ure nemškega jezika. Od tretjega razreda naprej imajo pouk računalništva (po urniku) v sodobno opremljeni računalniški učilnici.

Šola marsikaj zagotavlja brezplačno, zahvaljujoč vzdrževalcu šole (DSS) in uspešnim natečajem. Učenci v enem letu večkrat obiščejo Slovenijo, bivanje v jezikovno pristnem okolju jim pomaga pri učenju slovenskega jezika. Pri pouku slovenščine je v veliko pomoč učiteljica-asistentka iz Slovenije, saj učenci z njo komunicirajo samo v slovenskem jeziku. Prav tako pomaga pri pouku slovenske materinščine

Starše je nagovorila tudi pedagoška svetovalka mag. Valerija Perger

pedagoška svetovalka mag. Valerija Perger.

Ravnateljica šole Ildiko Treiber Dončec nam je povedala, da so na šoli uvedli dvojezični pouk v šolskem letu 2005/2006. Ob predmetu slovenski jezik in književnost s spoznavanjem slovenstva poteka pouk v obeh jezikih pri naslednjih predmetih: spoznavanje okolja, glasbeni pouk, likovni pouk, tehnika in telovadba.

Medtem ko so si starši ogledali stavbo, nam je ravnateljica zaupala, da so lani namenili 72 milijonov forintov posodobitvi stavbe, letos so 40 milijonov forintov plačali za nova okna in posodobitev električnega omrežja ter razsvetljave.

Ob koncu dneva odprtih vrat je pedagoška svetovalka Valerija Perger opozorila, da bodo mladi v prihodnosti lahko uspešni le tedaj, če bodo govorili čim več jezikov, v prvi vrsti tudi jezike sosedov.

L. R. Horváth

POSEBNA NAGRADA ZA SLOVENKI

26. marca so v Budimpešti podelili nagrade državnega narodnostnega likovnega in fotografskega natečaja, ki ju je razpisal Center za narodnostno šolstvo pri zavodu za šolstvo v šolskem letu 2018/2019. Nagrade so podelili v okviru otvoritve razstave del učencev. Posebni nagradi sta prejela dva slovenska otroka, in sicer Annabel Grebenar, ki obiskuje gornjeseniški vrtec, in Regina Horvat, učenka števanovske šole. Nagradi sta podelila Agota Kállay, vodja narodnostnega oddelka pri Zavodu za šolstvo, in podpredsednik Državne slovenske samouprave Karel Holec.

Na sliki: (z leve) mama in oče Annabel Grebenar, nagrajenki Annabel in Regina ter Karel Holec in Agota Kállay.

F. Sütő

Slovenski dan na monoštrski gimnaziji

»Na monoštrski gimnaziji že tretje leto organiziramo slovenske dneve,« smo zvedeli od učiteljice slovenščine Irene Libricz Fashing.

Na slovenskem dnevu so dijaki gimnazije spoznali del slovenskega (porabskega) ljudskega izročila; v izvedbi učencev Dvojezične osnovne šole Jožefa Košiča so videli slovenske plesne in poslušali slovenske pesmi.

Dan se je začel z ogledom slovenskega filma v mestni kinodvorani, nakar je v avli gimnazije goste, med njimi generalnega konzula RS Borisa Jesiha, pozdravila ravnateljica gimnazije Éva Balogh.

Namen slovenskega dneva je, da bi zbudil zanimanje za slovenski jezik in tudi za Slovenijo ter Porabske Slovence. Monoštrska gimnazija je edina gimnazija na Madžarskem, na kateri poteka pouk slovenščine.

LRH

... DO MADŽARSKE

Predstavili so program Mednarodnega evharističnega kongresa

Med 13. in 20. septembrom 2020 bodo v Budimpešti potekali dogodki Mednarodnega evharističnega kongresa, program katerega je predstavil Péter Erdő, nadškof budimpeštansko-esztergomske nadškofije. 52. mednarodni evharistični kongres se bo začel 13. septembra z mašo in množičnim prvim obhajilom na nogometnem stadionu Ferenc Puskás. Na prvo obhajilo pričakujejo predvsem otroke, njihove starše, župnike in predstavnike župnij z Madžarske in iz sosednjih držav. Dogodki mednarodnega evharističnega kongresa se bodo med 14. in 18. septembrom večinoma odvijali na območju sejma Hungexpo. Vsak dan se bo začel s skupno molitvijo, ki ji bodo sledila pričevanja o veri ali preganjanju vere v raznih državah, dopoldanski program se bo končal s sveto mašo. Popoldne bodo pogovori in razmišljanja v manjših skupinah, večeri bodo namenjeni kulturi in spoznavanju Budimpešte ter Madžarske. 15. septembra bo vernike z najsvetejšim zakramentom iz Budimpešte odpeljal posebni vlak (po načrtih obnovljeni častni vlak evharističnega kongresa v Budimpešti iz leta 1938) v baziliko v Esztergomu. Zaključna maša evharističnega kongresa bo 20. septembra na Trgu herojev v Budimpešti, ki jo bo daroval papežev legat.

Vodilni misli 52. mednarodnega evharističnega kongresa bosta solidarnost in prijateljstvo med narodi.

Živila so najdražja prav v najmanjših naseljih

Živila so najdražja prav v najmanjših naseljih, pravi generalni sekretar Državne zveze potrošnikov, saj t. i. majhne trgovine z mešanim blagom ne morejo tekmovati s cenami multinacionalk ali nakupovalnih centrov. V naseljih, ki imajo manj kot 2000 občanov, kupujejo v lokalnih trgovinah le starejši, ki ne morejo ali nimajo priložnosti potovati v večja mesta. Ostali prebivalci, ki hodijo v službo v večja mesta, največkrat opravijo nakupe tam. Zaradi nižjega povpraševanja so lastniki teh malih trgovin prisiljeni dvigniti cene, drugače bi morali trgovine zapreti. Po podatkih centralnega statističnega urada je bilo na Madžarskem leta 2003 44 naselij brez trgovine, do danes je njihovo število naraslo na 228.

NAJVEKŠO VESELDJE JE TE, GDA SMO VSI VTJÜPAR

Kak nutra na vrata staupim na dvorišče pri Šatjini v Števanovci, najprvin me eden črni mali pes pozdravlja. Fejst se deré, dapa tak mislim, nej zato, ka bi me zagniti sto od rama, bola zato, ka se veseli, ka je nekaj prišo. »Čoki, se poj, ka se telko dereš,« pravi eden glas zark za drvami na dvorišči. Šatjin Magdi, po možej Merkli, so bili te glas, oni so me obranili od tauga »strašno agresivnoga maloga psa«. »Drva so nam pripelali pa te popravlam, zato ka podnek dem na bus, ka mo se v Varaš pelala,« pravijo še prvin, kak bi edno rejč leko pravo. Na, te nejmam dosta časa, si mislim, brž se moram vküppobrat, če tau štem, ka bi mi kaj pripovejali.

- *Tetica Magdi, vašo prvo ime, če dobro vej, je Marija, drugo pa Magdalena pa itak bola tau se nūca. Zaka? je pitam že znautra v topli künji.*

»Pokojna Ejvina baba, ona me je furt tak zvala, ka Magdi, pa tak je te tau ime namana ostalo.«

- *Gda smo nutra na dvera šli, ste prajli, ka nika časa nejmate. Kak je tau, ka tau največkrat vsigdar tisti pravi, steri so v penziji?*

»Ne vej, samo tau je rejšan tak, gda sva müva z možaum obadva odla v fabriko, te sem dja v soboto üšla v gauštjo pa sem gobe nabrala. Potejm sem gora na cug sela pa sem se v Kőszeg pelala k šogora pa šogorci, sterim se gobe nesla. Dja ne vej, kak je tau, dapa zdaj, gda sem doma, več nika pa nika časa nejmam. Zaran-ka v pau šestoj gorastanem, kavo dolastjōjam pa go spidjeva, tau je najprvo. Potejm nalaužim, tej (čaj) goradejem se tjōjat, dem tavō, svinje narmim pa kokauši dolapistim. Dočas ka djejo, moram tam staražati, zato ka telko golau-
bov je, ka je strašno, če bi nej skrb mejla, vse bi gorapodjeli kokaušom.«

- *Tej golaubi se v törmu drži-jo ali čidni golaubi so tau?*

»Ne vej, dapa tam moram dočas stati z bičom, dočas ka kokauši gora ne zejo. Gda tau taobredim, te nota prejdem, te estje gnauk kavo pidjem, možej zajtrek pripravim, dja tak nejman šegau zajtreka djesti. Včara sem včas sin drva klast üšla, gda človek trüden grata, te si malo dolasedeva pa pripovedjava. Potejm te dem na drugo delo v ograder, krtinauvce tagrablat ali kaj tašo, tau je vse na mana. Zdaj, ka smo odli po drva v gauštjo, sem tak tü v velkoj navauli bejla, zato ka nej bilau delavcov. Šogor nej bejo doma, ka mo zdaj delali, smo si brodili, foringaš nas že vanej čako. Sreča, ka sausedica, Sadōjtjin Mariš, te Pišti Svetec pa Sadōjtjin Sabi so nam na pomauč prišli pa te tak smo

pomalek de kromče trbelo prebirati, ka mo sadili.«

- *Ladate telko delati?*

Šatjini Magdi pa Ödön iz Števanovce

»Ti, hvala baudji, do tejga mau ladam, dja ne morem, ka bi samo tak tasejdla. Mauž se tak dostakrat kori z meno, zdaj tü, zaka se s svinjami mantramo. Dapa telko kromčov mamo,

Magdi vsigdar nika dela, tau se vidi že zdaj v njegovom gradci

leko drva domau zvozili. Drügi den so me tak rotjé bolele, zato ka za nas starejše je tau že težko, da drva moraš naklajati. Te drüdjdi den je mauž malo tü pomago, vejte je vtjüper sklau, šogor Elemer je panjé razkalo, dja sem pa klala. Zdaj v soboto pa čakamo, če zet, vnuk pa hči Evi domau pridejo pa malo nam pomorejo. Zdaj sprtolejt je telko dela, ka se ranč vō ne vidiš z dela,

ka mo z njimi delali, sto de je djo? Dja se tauma spoj veselim, da na njivi vse tak lopau rasté, da vidiš, ka se je vrejdo bilau mantrati. Vejpa že dosta vsega tak nejmano, kokauši mamo pa tauga maloga psa, steri nas goradrži. Dostakrat si s tejm gučejmo, da je on nej doma, te ga nutrapistejm, te ga baužati trbej. Dapa gda dja dem tavō, te on mora pri mana biti. Če vanej

vō na vrata staupim, te on tak kavōjli, ka štjé zbasnēti, boji se, ka odidem, če kama dem,

kumaj čaka, aj domau pridem. Gda sem v Varaši pa tretji bus pela proto Verice, te že vse vkumas skače, zato ka vej, ka vsigdar s tistim pridem. Te je tak čeden pes, te razmej, kak vo-grstji tak slovenski.«

- *Tavō ga tü pistite, zvüna ograje?*

»Ta nej, baug vari, ka bi ga kakšni veltji pes zgrejzo, zato ka naš pes je mali. Fejst skrb mamo na njaga pa radi ga mamo, zato ka tak je libleni.«

- *Kelko lejt je star?*

»Tri lejta baude, ka smo ga iz Zalaegersze-ga prinesli, iz zavetišča,

tak maloga kak edna pesnica. Gda sé v tjōjnjo prejde, te me dočas drega z nausom, ka ga nemo šlatala. Tašo še vrag nej vido! Samo edno bajo ma, ka fejst je prebrani, samo sōji táp (suho hrano) zej, nika drugo nej, zaman ma konzervo tjōjpim, ranč go ne kaušta. Ka mi djejm, tejesto zato zej, dapa vse drugo, ka je za pse, tejesto ranč ne kaušta. Tjōjanje djaice sem ma nota v labuško zrezala, nej je djo, gda ma je mauž tak iz rotje davo, tak je zo. Zdaj povej, kak je prebrani! Že ranč ne vej, ka aj ma tjōjpim, zato ka klobasi pa kaj tašo, ranč ne prdene (povo-ha). Tašo kak pufi pa sajtos tallér, tašo bi cejli den tagrizo, zavolo tauga ne vej, kak bi ga polago.«

- *Skrb ma na ram?*

»Fejst laja, kak na golaube, tak na lüstvo, če stoj prejde. Včas in tōj v tjōjnja ležej, on tau čōja, če kakšni motor pri nas stane pa včas in začne lajati. Če kakšni domanji prejdejo, te po glasi še motor spozna, vejš, ka tašo sem še nikdar nej vidla.«

- *Ka ma je ime?*

»Čoki, mlajši so ma tau dali

pa te Čoki austo, vejn zato, ka tašo črno farbo ma.«

- *Kak sem nutra v ram üšo, vido sem, ka flanca raste. Ka vse mate posejano?*

»Paradajs pa parpou mam posejano, lani smo tak lejpi parpou meli, ka drago bilau gledati, tejestoga s Kalifornije. Zdaj ranč tak tauga pa še žutoga mam posejano, zdaj je še mala flanca, dapa niša sila nej, zato ka samo konca majuša vōposedejmo, nej ka bi zmrznila. Dja vsigdar tak sadim, ka taša mala djančice vōskopam, kama črečnjek nutrastorim. Gda flanco posadim pa zakopam, te vrkar znauva malo črečnjeka tapo-torim. Dja sem tak vpamet vzela, ka tau vala.«

- *Že zdaj je dosta dela, dapa pa travo de trbelo kositi, te še več baude, nej?*

»Ranč nika ne guči, cejli dvor mamo pa te še za štalov, ka moramo kositi. Tau mamo velko srečo, ka šogor Elemer še lada, on prejde pa nam pomore dolapokositi, zato ka Ödōna nauga boli.«

- *Edna hči v Zalaegerszegi žive, druga pa v Budimpešti. Tau je zato lagvo, ka so daleč vkraj od vas, nej?*

»Gda leko, te prejdejo pa pomorejo, kak one, tak zeta, tak ka nika ne morava prajti, pa ranč tak vnuki tü.«

- *Kelko vnukov mate?*

»Evi enga pojba pa edno deklo ma, Agi edno deklo, stera v Angliji žive pa že ona tü ma enga maloga pojbiča, tak ka pradejdek pa prababica sva gratala.«

- *Gda baude vküper cejla družina?*

»Tak vōgleda, ka na vüzem vsakši domau pride, od najmenšoga do največkoga. Tau je za naja vsigdar velko vesel-dje, gda smo vsi vtjüpar, cejla družina.«

(Kejp na 1. strani: Šatjina družina: Magdi, Ödön, Agota pa Evi)

Karči Holec

JUBILEJNI OBČNI ZBOR SOMBOTELSKOGA DRÜŠTVA

Lani 27. oktobra so Slovenci v Somboteli veuki svetek držali: pred dvajsetimilejtami so stavurili Sombotelsko slovensko samoupravo pa dva mejseca kisnej Slovensko kulturno društvo Avgust Pavel. Ustanovno sejo (alakuló gyűlés) je civilna organizacija mejla 25. januara 1999, zatok so člani sombotelskoga slovenskoga društva letos 23. marciuša držali svoj 20. jubilejni občni zbor (közgyűlés).

Na svetešnji veuki djilejš je prišo vekši tau članov, štere je lepau pozdravila predsednica društva Ibolya Dončec Merkli. (Pred sejo je vküpejdelo predsedstvo organizacije, zvün predsednice eške članice *Ani Aranyi, Marija Törő, Ágota Szenczi pa Vera Varga.*) Na začetki djilejša so meli navzauči edno žalostno dužnost, z edno minutnov tüüčov so se spominali na tiste pokojne članice, štere so v preminaučom leti zapüstile té svejt: *Németh Józsefné (Teri néni), Horváth Lászlóné (Erzsi)* ino *Mészáros Józsefné (Margit néni)*. Sombotelski Slovenci so tistoga zranka glas dobili, ka je na vöke oči zatisnila veuka padašica Porabski Slovincov, akademikinja *prof. dr. Zinka Zorko*, štera je s sombotelskim Oddelkom za slovenistiko sodelovala več kak štiri desetlejtja.

Predsednica Ibolya Dončec je povödala, kak je društvo v lanskem leti vertivalo, članom je keipe s programov v leti 2018 pokazala članica društva, predsednica Sombotelske slovenske samouprave *Marija Kozar*.

Lani na cvejtno nedelo so Sombotelčarge pejški od Varaša na Hársas jezero odišli, apriliša so držali slovenske filmske dneve. Na Djürinovom senji v Škanze-

ni so gorstaupili Špajnsni-flajnsni muzikanti s Pešta, majuša so člani društva gorpoiskali nemške vesnice v Železnoj županiji.

Če je že biu jubilejni veuki djilejš, je Marija Kozar pokazala eške dvajsti veseli kejpov s preminauči dvajsti lejt: Sombo-

Za letošnje leto planerajo voditeli bejdvej organizacij 15-16 programov. Februara so že nutpokazali knige s porabskimi

pripovejstami ino prejkedali nauvo Pavlovo spominsko sobo. Tistoga mejseca so rédili rauže s kreppapéra za borovo gostüvanje v Sakalauvci, šteri program so gorpoiskali tö. Za sprtlejtje so planerani: slovenski filmski dnevi, Pavlova tura na cvejtno nedelo, nastop Püconskoga dueta na Djürinovom senji ino majuša srečanje s člani Društva porabski slovenski penzionistov v Varaši. Juniuš je mejsce Porabskoga dneva ino prauške v Prekmurje

pa Celje. Julija vsi splezdijo na »andovske plamine«. Septembra do glavne Sombotelske spominčice: za 15. jubilej nupokažejo svoj nauvi CD, za en keden pa gorstaupijo na Narodnostnom dnevi v Škanzeni. Slejdnji program je vsikšo leto srečanje z lüstvom (közmeghallgatás) - pa slovenskim Miklaušom. Predsednica Ibolya Dončec je eške povödala, ka je Urad za Slovence z Ljubljane lani pa letos tö dau 500 euronov pomoči za prauško ino znauvič prosila člane, aj družtvi pomagajo z 1 % svoji porc - ali pa aj nagučijo svoje mlajše pa vnüke za tau.

Letos srejdi oktobra držijo na Vogrskom volitve v lokalne pa narodnostne samouprave, zatok je v ulico Kisfaludy v Somboteu prišla slovenska parlamentarna zagovornica *Erika Köleš Kiss*, ka aj bi - na svojom vsakoletnom rednom forumi - Slovencom povödala glavne informacije. Oprvin je želejla, ka aj bi na slovenske programe s kem več mladi ojdlo pa ka aj bi numeraslovincov na Madžarskom nej

sfsaldjavala - zatok je trbej najti tiste Slovence tö, šteri so eške nej člani družtev. Vogrski rosag dosta pomoči dá narodnostim, zatok je važno, ka na gesenski volitvaj pokažemo, ka nas dosta geste, je povödala zagovornica. Marija Kozar je prosila, aj vsikši skrb má, vejpa če na volitvaj svoj glas za lokalno pa za narodnostno samoupravo v gnaki kopert dá, včasik gorpridejo, za koga je glas dau. Prosimi prej trbej ejkstra kopert, ali narodnostno cedelo brezi koperta notličiti - vejpa vse tau de se godilo v ednoj sobi.

Vsikša skupnost aj vküpperé več lüdi, šteri pomagajo svétnikom (képvisełők), je prosila zagovornica, s kem več Slovincov pa aj se nutvpíše v narodnostni register. Moremo gordržati 10 narodnostni samouprav v rosagi, je tomačila Erika Köleš Kiss, pa mogauče najti Slovence v Györi, Sárvári pa Soproni.

Zagovornica je povödala, ka se letos obnovi streja Küharove spominske iže pa cerkve na Gorenjom Seniki, senčarska šaula dobi nauva okna. V par lejtaj trbej začniti dela na števanovskoj cerkvi, tau leko košta pau milijarde forintov, je pravla. Tü bi leko Slovenija tö cujstaupila, brodi Erika Köleš Kiss.

Zagovornica je Sombotelčarom eške gučala o slovenski šaulaj na Gorenjom Seniki, Števanovci pa Varaši, če prej nemo skrb meli, leko male šaule zaprejo. Z veseldjom je naznanila Razvojni program Slovenskoga Porabja, šteri leko dosta pomaga, ka mladina v krajini ostane. Porabje bi leko gratalo center prauškarskoga turizma, je končala svoj forum Erika Köleš Kiss.

Domanje ženske so z naužom načnile jubilejno čokoladno torto, spejvanje pa pogučavanje pa sta se zavlekla dugo v večer.

(Kejp pa 1. strani: Vsakši navzauči član je daubo en falat jubilejne torte.)

-dm-

Na 20. jubilejnom djilejši so člani prejkpoglednili vertivanje pa programe

Erika Köleš Kiss je prosila Sombotelčare, aj se registrerajo (ozajek članice predsedstva SKD Marija Törő, Ágota Szenczi, predsednica Ibolya Dončec in Vera Varga)

nutpokazali knige o vogrski prebejšnikaj v Sloveniji leta 1956, na konci toga mejseca so držali veuki jubilejni svetek. Pesmarska skupina Sombotelske spominčice je spejvala v Varaši, Somboteli pa na Gorenjom Seniki na Vogrskom ino v Mozirji pa Püconci v Sloveniji. Tau je bilau vse vküper 15 programov, keipi od nji se leko najdejo v Porabskom koledari za leto 2019.

gvantaj v šunkarni. Navzauči so se dosta smedjali, vej so pa vidli sebé pa gorpoznali svoje padaše na stari fotografijaj. Predsednica društva je nutpokazala plane, kak šké društvo vertivati v leti 2019. Svoje pe-neze dobi samo s članarine (tagdíj) pa 1 % porc od članov, zatok more vse programe organizirati vküper s Sombotelškov slovenskov samoupravov.

AKADEMIKINJI, ZASLUŽNI PROFESORICI DR. ZINKI ZORKO

1936 - 2019

Poslovala se je Zinka Zorko, zaslužna profesorica Univerze v Mariboru, redna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter prejemnica Zoisove nagrade za življenjsko delo na področju raziskav slovenske dialektologije. Bila je prva akademikinja iz Maribora in zelo priljubljena pedagoginja.

Akademikinja dr. Zinka Zorko spada v generacijo slovenskih slavistov, ki je po Franu Ramovšu, Tinetu Logarju in Jakobu Riglerju utrdila temelje slovenske dialektologije. Na njeni znanstvenoraziskovalni poti jo je pogosto gnalo srce, ne le suhoparen znanstveni razum. Odkrivala je posebnosti domačih koroških govorov in štajerskih ter panonskih narečij v primerjavi z normo in predpisi slovenskega knjižnega jezika.

Zinka Zorko se je rodila v Spodnji Kapli na Kozjaku leta 1936, bila je peta od enajstih otrok. Po osnovni šoli je obiskovala mariborsko II. gimnazijo in prvič trajno opozorila nase z diplomom na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, za katero je prejela študentsko Prešernovo nagrado. Pod mentorstvom akademika dr. Tineta Logarja je leta 1977 zagovarjala magistrsko nalogo z naslovom *Koroški govori na severnem Pohorju, zahodno od Ruš do Vuzenice*, enajst let pozneje pa je svojo raziskavo razširila na koroške govore dravskega obmejnega hribovja od Ojstrice do Duha na Ostrem Vrhu in si pridobila naslov doktorice jezikoslovnih znanosti. Leta 2003 jo je Slovenska akademija znanosti in umetnosti za njene izjemne raziskovalne dosežke izvolila za izredno, leta 2009 pa za redno članico Razreda za filološke in literarne vede. Za dialektološke študije je ogromno dela opravila na terenu. S filmskim snemalcem Dušanom Ivanišinom sta posnela čez petdeset filmov v

severovzhodni Sloveniji, Porabju, v Prekmurju, z narečnimi govorniki v koroški, štajerski in panonski narečni skupini. Snemala sta vse za pedagoške namene v izvirnem okolju – kmečka dela z avtentičnim govorom. Spremljal sem nekaj snemanj pri lončarju Karlu Dončecu na Verici. Prav neverjetno je bilo spremljati, kako sta uživala vsak v svojem delu. Kako je lončarski mojster neumorno z nogo vrtel vreteno, oblikoval glino in hkrati pripovedoval, kje koplje zemljo, kako jo pripravlja in na drobno zmelje, da lahko oblikuje najrazličnejše posode. Sodelovala je tako pri izdelovanju kot žganju posode v Dončecovi delavnici, kamera pa je skrbno beležila sliko in zgodbo. Pokojni lončar je bil večš pripovedovalec zgodb. Čeprav je vmes uporabil kakšno madžarsko besedo, vnete zapisovalke to ni motilo. Večkrat je pripeljala s sabo študente, predvsem pa študentke, med njimi zdaj redno profesorico na Filozofski fakulteti, dr. Mihaelo Koletnik, ki nadaljuje njeno delo. Obiskovala je tudi druge Porabske Slovence, denimo v Ritkarovcih, kjer smo se posedli v lepem sončnem poldnevu ob skladovnici drv in razgovorili ali naslednjič v topli kuhinji pri prijaznih, zgovornih Holecovih v Andovcih. Pripovedovala je, kako so jo sprejemali v Porabju ob prvih obiskih. Najprej skoraj s strahom in v hišah, pozneje pa so kar pogrnili mizo na dvorišču, kjer so se pogovarjali. Imel sem občutek, kaj občutek, prepričanje, da uživa v delu, da mu je predana v popolnosti, pa ne zgolj zaradi znanstvenih ambicij, marveč iz ljubezni do dela, ki

ni bilo garanje, ampak način življenja. Zagotovo je bila to prijetna, vendar zahtevna in edina pot do rezultatov, ki jih je predstavljala v člankih in knjigah, pa tudi na številnih predavanjih ali posredovanju svojim študentom v Mariboru in Ljubljani.

V Porabju in Železni županiji Zinke Zorko ni zanimalo samo proučevanje narečja, marveč nekaj desetletij vse, kar se je v tem prostoru, v življenju manjšine dogajalo in zgodilo. Leta in leta je sodelovala s slovensko katedro v Sombotelu, se udeleževala tamkajšnjih dogodkov. Sodelovala je s kolegi v Budimpešti in Peču. Brez nje si težko predstavljamo Mednarodne slavistične dneve v Sombotelu. Na Katedri za slovenski jezik in književnost v Sombotelu je nikoli nismo imeli kot gostjo, ampak našo družinsko članico, je ob neki priložnosti dejal dr. Karel Gadányi, tudi dekan nekdanje Visoke učiteljske šole, ki jo je končala večina porabskih učiteljev in učiteljic. Zinka Zorko je bila tudi stalna predavateljica na seminarjih slovenskega jezika in literature v Sloveniji, organiziranih za porabske učitelje in druge, ki so se želeli izpo-

polnjevati v jeziku in spoznavati slovensko književnost. O raziskovanju in predavanjih v Sombotelu je pred leti dejala: *»Marsikomu se je zdelo malo le sedem vasi okoli Mornostra, a vsaka moja generacija študentov je romala v Porabje. Najmanj so ga poznali. In s tem smo jim dajali podporo, da jih občudujemo, da so obstali, ohranili jezik, da imajo svoje izobražence, svoj časopis. Veliko študentov smo imeli na slovenščini v Sombotelu tedaj. Več kot tri desetletja sem predavala tam.«* Ukvarjala se je tudi s proučevanjem Avgusta Pavla, obiskovala njegovo rojstno Cankovo in pogosto sodelovala z akademikom dr. Antonom Vratušo. Stike je imela z vsemi porabskimi izobraženci, tudi v

Sombotelu in Budimpešti, pa tudi z mnogimi preprostimi, njej vedno priljubljenimi sogovorniki.

Večkrat je raziskovala tudi na avstrijskem Štajerskem, v Radgonskem kotu, kjer je ugotavljala, da generacija nad petdeset še vedno govori slovensko, ter menila, da se mladi vse pogosteje zanimajo za jezik sosedov.

Poudarjala je, da je potrebno na narečje gledati kot na korenino, ki jo je treba cepiti s knjižnim jezikom, da zraste in zacveti, korenina pa ostane. Tudi v Ljubljani je deset let predavala na Filozofski fakulteti, vendar je pogosto rekla, da dialektologija tam ni bila nikoli zakoreninjena kot v Mariboru. Zato ugotovitev, da je nastala mariborska dialektološka šola, ki vpliva tudi na evropsko dialektologijo. Mnogim je bila tudi mentorica in vzgojila sto petindvajset diplomantov, sedem magistrov in pet dok-

torjev znanosti. Sodelavca dr. Mihaela Koletnik in dr. Marko Jesenšek sta ob njeni 80-letnici poudarila: *»Akademikinja Zinka Zorko je človek, ki za najvišjo vrednoto prepoznava spoštovanje človekovega dostojanstva, skrb za človeka, poštenost in akademsko odličnost.«*

Ob njeni 80-letnici (leta 2016) je izšel izjemno zajeten zbornik (krepko prek 700 strani) *Rojena v narečje*, ki ga je uredil Marko Jesenšek, v njem pa z avtorskimi prispevki sodelujejo številni ugledni jezikoslovci, akademiki iz več evropskih držav. Iz zbornika za konec tega zapisa o tako plodnem življenju akademikine Zinke Zorko le dva, njej nedvomno ljuba navedka, najprej hčerke Lilijane: *»Mama je slovenistka, toda če pomislim, nas doma nikoli ni preveč popravljala pri govorjenju in opozarjala na napake; mogoče tudi zato, ker je dialektologinja. Tudi v moje šolsko življenje se ni pretirano vmešavala in le če sem jo samo vprašala za nasvet, se je vključila in takrat mi je vedno znala pravilno svetovati.«* In vnukinja Melita Kovačič: *»Ko z nancem in prijateljem povem, kdo je moja babica, ostanejo brez besed. Vsi so polni pohval ali presenečenih komentarjev. Jaz pa si mislim: Samo moja babica je. A treba je priznati, da ni samo moja babica. Je priljubljena profesorica in članica SAZU. In ne moreš si pomagati, da ne bi bil ponosen nanjo!«* Tudi sam si ne morem pomagati, da ne bi bil ponosen na najina dolgoletna in številna srečanja in pogovore. Ne samo novinarske, ne le pisateljske, marveč globoko človeške pogovore, zato se njihovo sporočilo s smrtjo ne more končati, ostane za zmeraj, neizbrisno, neuničljivo. Hvala za vse, naša porabska, slovenska prijateljica!

Ernest Ružič

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

OD 5. APRIL
DO 11. APRIL

PETEK, 05.04.2019, I. spored TVS

6.05 Kultura, Odmev, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Alpe-Donava-Jadran, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.25 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.55 TV-izložba, 16.25 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Rija in Krokodil: Pomlad, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Plavi vojak, ameriški film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info kanal

PETEK, 05.04.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 13.20 Dober dan, 14.35 Naravni parki Slovenije: Kočevski pragozd, dokumentarna oddaja, 15.00 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.25 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.00 Judo: svetovni pokal, 18.30 Kjer bom doma (IV.): Ujeti tigr, avstralska nadaljevanka, 19.20 Videotrak, 20.00 Rokomet - liga NLB: Riko Ribnica : Celje P. L., 3. kolo končnice, 22.05 Televizijski klub: Ljubim te, vendar imam svoje skrivnosti, 22.55 Zadnja beseda!, 23.40 Videotrak, 0.15 Zabavni kanal

SOBOTA, 06.04.2019, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 Osvežilna fronta: Umetna inteligenca, oddaja za mladostnike, 11.00 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.05 Človeški laboratorij: Obujanje spominov, britanska dokumentarna serija, 16.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip, 17.35 Slovenski magazin, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Reaktivčki: Most Zlata vrata, ZDA, risanka, 19.00 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 21.20 Kaj dogaja? Z Jonasom, 21.55 Tujca, britanska nadaljevanka, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Berlinski sindrom, koprodukcijski film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.30 Info kanal

SOBOTA, 06.04.2019, II. spored TVS

6.25 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.00 Slastna kuhinja: Račje prsi z marelicami, 9.45 Na lepše, 10.10 Križ in kladivo, dokumentarni film, 11.20 Gušti: Naša stvar v Kinu Šiška, koncert, 13.00 Avtomobilnost, 13.30 Mednarodna obzorja: Hrvaška, razdvojena dežela, 15.00 Nogomet - SP 2018: Zgodbe iz Rusije, dokumentarni film, 16.00 Judo: svetovni pokal, 18.05 Gozdna dediščina Franje Pahernika, dokumentarna oddaja, 18.55 Čist zares: Fitnes, 19.25 Videotrak, 20.05 V celici, francoski film, 21.40 Zvezdana, 22.25 Dan 202, koncert slovenske skupine Dan D s Simfoniki RTV Slovenija, 0.00 Videotrak, 0.30 Judo: svetovni pokal, 2.05 Zabavni kanal

NEDELJA, 07.04.2019, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.15 Govoreči Tom in prijatelji: Neznosna vročina, risanka, 9.25 Španski učitelj: Dobrodelni tek, nizozemska otroška nanizanka, 10.00 Nedeljska maša, prenos iz Odrancev, 10.55 Policijski orkester - Odmev desetletij (Nina Strnad, Primož Fleischman in Nejc Bečan), 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: V duhu bratstva, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.45 Osa, kratki igrani film AGRFT, 15.05 TV-izložba, 15.20 Danbē: zgodba o pokončnem dekletu, francoski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Zmajči zmaj:

Gogijev veliki izum, risanka, 19.00 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 20.30 Intervju, 21.20 Šport - nogomet, 21.30 Poročila, Šport, Vreme, 21.50 Kralj Bibi - življenje in podvigi Benjamina Netanjahuja, izraelsko-ameriški dokumentarni film, 23.15 Nepozabni trenutki z Jožetom Privškom: Big band RTV Slovenija in Nina Strnad, 0.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.25 Dnevnik, 0.45 Politično s Tanjo Gobec, 0.55 Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.20 Info kanal

NEDELJA, 07.04.2019, II. spored TVS

6.30 Videotrak, 7.00 Duhovni utrip, 7.15 Koda, 7.50 Glasbena matineja, 10.00 Slastna kuhinja: Slani profiteroli, 10.20 Joker, kviz, 12.10 Glasbeni svet Andréja Rieuja (II.): Čarobni Maastricht, glasbeno-dokumentarna serija, 13.05 Svetovni popotnik: Vzpon in propad Britanske Indije, 14.05 Ambienti, 14.40 Športno plezanje - svetovni pokal v balvanskem plezanju, 16.30 Nogomet - državno prvenstvo: Olimpija : Rudar, 25. kolo, 18.55 Judo: svetovni pokal, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Po poteh sužnjev: Od 1375 do 1620: Pohlep po zlatu, francoska dokumentarna serija, 21.00 Franco Zeffirelli - v lastni režiji, angleški portretni film, 21.55 Vikend paket, 23.15 Zvezdana, 23.55 Kaj dogaja? Z Jonasom, 0.25 Videotrak, 1.00 Nogomet - državno prvenstvo: Olimpija : Rudar, 25. kolo, 2.45 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

PONEDELJEK, 08.04.2019, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Obzorja duha: V duhu bratstva, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet, Jonathan Swift, 14.25 S-prehodi: Arheologija, 14.50 Dober dan, Koroška, 15.55 TV-izložba, 16.25 Osvežilna fronta: Umetna inteligenca, oddaja za mladostnike, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Bacek Jon: V lunaparku, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Opus, 23.30 Glasbeni večer, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.25 Info kanal

PONEDELJEK, 08.04.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 10.30 Otroški program: Op! 11.00 Slastna kuhinja: Slani profiteroli, 11.10 Dobro jutro, 14.15 Dober dan, 15.40 Gudurica, Evropa v malem, dokumentarni film, 16.30 Na lepše, 17.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 17.55 Kjer bom doma (IV.): Vse dobre reči, avstralska nadaljevanka, 18.55 Nogomet - evropska liga: napoved kola, magazinska oddaja, 19.25 Videotrak, 20.00 Svetovni popotnik: Divji zahod, 21.05 Cena poželenja, koprodukcijski film, 22.55 Kamčatka - zdravilo proti sovražstvu, ruska dokumentarna oddaja, 23.45 Prvih trinajst, kratki igrani film, 0.05 Videotrak, 0.40 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

TOREK, 09.04.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Opus, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio city, 14.25 TV-izložba, 14.35 Duhovni utrip: Vse se uglaši in izpolni, 14.55 TV-izložba, 15.25 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 Ernest in Celestinca: Skriti portret, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Resnica o aferi Harry Quebert, ameriška nadaljevanka, 20.55 Romi - enakopravni evropski državljani, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Pričevalci: Marjan Porenta, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.00 Info kanal

TOREK, 09.04.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 14.15

Dober dan, 15.00 Slovenski magazin, 15.25 Avtomobilnost, 16.30 Joker, kviz, 17.50 Kjer bom doma (V.): Sama sebi sovražnik, avstralska nadaljevanka, 18.50 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.20 Videotrak, 20.00 Razvozana govorica telesa, kanadska dokumentarna oddaja, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Marko Mandić, 21.50 Pogrešani, švedska nadaljevanka, 22.40 NaGlas!, 23.00 Zadnja beseda! 23.45 Videotrak, 0.20 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

SREDA, 10.04.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Koda, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju: Igor Papič, 14.20 TV-izložba, 14.30 Osmi dan, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.30 TV-izložba, 16.05 Male sive celice, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Glive, dokumentarna oddaja, 17.55 # Tu EU: Sean Kelly - Brexit, 18.00 Trobka in Skok: Trata, risanka, 18.10 Jurij in Pavel: Luna, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Pomlad pri petdesetih, francoski film, 21.30 50 knjig, ki so nas napisale: Anton Tomaž Linhart: Ta veseli dan ali Matiček se ženi, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.55 Panoptikum, 23.50 Glive, dokumentarna oddaja, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info kanal

SREDA, 10.04.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja, 11.10 Dobro jutro, 14.00 Dober dan, 14.40 Ambienti, 15.10 Vikend paket, 16.30 Nogomet - državno prvenstvo: Krško : Maribor, 26. kolo, 18.55 Ribič Pepe: Kako je Pepe pospravljaj, mozaična oddaja za otroke, 19.15 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Na utrip srca, 21.10 Moje mnenje, 22.05 Vojna in mir, britansko-ameriška nadaljevanka, 22.55 Glasbeni svet Andréja Rieuja (II.): Zgodba o začetku, glasbeno-dokumentarna serija, 23.45 Vitanje v veselju: Sunita, dokumentarni film, 0.40 Videotrak, 1.10 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

ČETRTEK, 11.04.2019, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 6.40 TV-izložba, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Glive, dokumentarna oddaja, 12.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.05 Težišče - Súlypont, oddaja TV Lendava, 15.35 TV-izložba, 16.10 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Pametna mesta, 18.05 Balončkovo: Ples v skednju, risanka, 18.10 Mišo in Robi: Medo se kopa, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu: 150 let Edvarda Muncha, britanska dokumentarna serija, 0.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info kanal

ČETRTEK, 11.04.2019, II. spored TVS

6.00 Info kanal, 11.00 Slastna kuhinja: Fondi, 11.10 Dobro jutro, 14.05 Dober dan, 14.50 Ruska kapelica - elegija pod Vrščem, dokumentarni film, 15.40 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Marko Mandić, 16.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 17.50 Kjer bom doma (V.): Posledice, avstralska nadaljevanka, 18.50 Fircologi: O živem televizorju, slastnih štrukljih in paintballu, mozaična oddaja za otroke, 19.25 Rokomet - kvalifikacije za EP 2020 (M), Nizozemska : Slovenija, 21.15 Nogomet - evropska liga: Arsenal : Napoli, četrtfinale, 22.55 Športno plezanje - svetovni pokal: balvansko plezanje, 23.30 Nogomet - evropska liga: vrhunec tekem četrtfinala, 0.00 Ambienti, 0.30 Videotrak, 1.05 Zabavni kanal, 5.25 Videotrak

Vabilo

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
VAS VLJUDNO VABI NA
MEDGENERACIJSKO VELIKONOČNO DELAVNICO,
KI BO 12. APRILA 2019, OD 16. URE
V HIŠI JABOLK NA GORNJEM SENIKU

- SKUPAJ BOMO ZAMESILI TESTO IN SPEKLI »VRTANKE ZA VŮZEN«
- Z ETNOLOGINJO JELKO PŠAJD SE BOMO POGOVARJALI O VELIKONOČNIH ŠEGAH
- Z ETNOLOGINJO MATEJO HUBER BOMO IZDELOVALI PIRHE

PRIDRUŽITE SE NAM, DA SE BOMO SKUPAJ PRIPRAVLJALI
NA VELIKONOČNE PRAZNIKE!

PROSIMO VAS, ČE NA DELAVNICO PRINESETE ŽE KUHANJA JAJCA!

Meghívó

A MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE
SOK SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
GENERÁCIÓK KÖZÖTTI HÚSVÉTI MŰHELYFOGLALKOZÁSRA,
MELYRE 2019. ÁPRILIS 12-ÉN, 16. ÓRÁTÓL KERÜL SOR
A FELSŐSZÖLNÖKI ALMALAKBAN.

- KÖZÖSEN DAGASZTIJUK ÉS SÜTJÜK A HÚSVÉTI KALÁCSOT
- JELKA PŠAJD NÉPRAJZKUTATÓVAL BESZÉLGETÜNK A HÚSVÉTI NÉPSZOKÁSOKRÓL
- MATEJA HUBER NÉPRAJZKUTATÓVAL HÚSVÉTI TOJÁSOKAT FESTÜNK

KÉSZÜLJÜNK EGYÜTT A HÚSVÉTI ÜNNEPEKRE!

KÉRJÜK, A MŰHELYFOGLALKOZÁSRA FŐTT TOJÁST HOZZANAK MAGUKKAL!

»V naročju družine«

Krajevna skupnost in Župnija Bakovci sta 23. marca priredili lep program ob materinskem dnevu, na katerem je ob domačih otrocih, Francu Verdanu Husarju in ljudskih pevcih DU Bakovci nastopil tudi Komorni pevski zbor Zveze Slovencev iz Monoštra. Zbor je pod taktirko Tomaža Kuharja zapel štiri pesmi: istrsko ljudsko v priredbi Mateje Petelin Mamca, pošljite me po vodo, pesem Simona Jenka Tak si lepa v priredbi Benjamina Ipavca, ljudsko iz Zgornjega Roža Moja kosa je križavna v priredbi Radovana Gobca in narodno Sem zaljubljen bil, prav tako v priredbi Radovana Gobca.

MS

Krščanski sredini večeri v Monoštru

Tokratni gost v nizu predavanj, ki jih organizira Društvo za krščanska gibanja v Monoštru, je bil győrski škof v pokoju Lajos Pápai.

Katoliški škof je imel predavanje z naslovom Papež Pij XII. in Židje. Navzoči smo izvedeli, da je papež Pij XII. dan pred deportacijami dal odpreti vse cerkve in samostane v Rimu in tako rešil kakih 5 tisoč Judov gotove smrti. Med drugo svetovno vojno naj bi ga hotel Hitler ugrabit, po drugi svetovni vojni sta ga hoteli utišati tajni službi Sovjetske zveze in Romunije. Umrl je 9. oktobra 1958.

Naslednja prireditev bo 10. aprila v gledališki dvorani, kjer bo Kornél Fábry govoril o pripravi na Mednarodni evharistični kongres, ki bo leta 2020 v Budimpešti.

LRH

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnók

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna
slovenska samouprava, Urad
predsednika vlade, oddelek za
narodnost, Zveza Slovencev na
Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR.
Za ostale države 52 EUR ali
52 USD.
Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000.
SWIFT koda: OTPVHUHB